

KIRKLARELİ'NİN GEÇİŞ DÖNEMİ UYGULAMALARI: KÜLTÜREL BELLEK VE TOPLUMSAL RİTÜELLER

Kırklareli's Transiion Period Practices: Cultural Memory and Social Rituals

Dr. Öğretim Üyesi Berrin SARITUNÇ

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

E-posta: berrinsaritunc@subu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-8662-6562

Öz

Kırklareli, geçiş dönemlerine ilişkin uygulamaların toplumsal bellek içinde canlı biçimde korunduğu ve bu yönüyle halk kültürü araştırmaları açısından dikkat çeken bir yerleşim alanıdır. Geçiş dönemlerine eşlik eden bu uygulamalar, bireyin topluluk içindeki konumunu görünür kılarken kolektif aidiyet duygusunun yeniden üretilmesine katkı sağlar. Doğum ritüellerinde, bebeğin korunması için “kırk çıkarma” gibi gelenekler dikkat çeker. Sünnet törenlerinde düzenlenen alaylar ve geleneksel yemekler toplumsal kutlamanın unsurlarıdır. Evlilikte ise kız isteme, nişan ve düğün törenleri; un serme ve testi kırma gibi bereketi simgeleyen uygulamalarla gerçekleştirilir. Ölümle ilgili ritüellerde ise üç, yedi ve kırkıncı günlerde düzenlenen dualar ve mevlitler, manevi destek sağlamanın yanında toplumsal dayanışmayı simgeler. Nazar ve benzeri olumsuz etkilerden korunmaya yönelik objeler, gündelik yaşam pratikleri içerisinde sembolik bir güvenlik alanı oluşturmaktadır. Sonuç olarak, Kırklareli'nin geçiş dönemlerine ait ritüelleri, bölgenin kültürel mirasının devamlılığını sağlarken toplumsal değerlerin aktarılmasına katkıda bulunur. Araştırma, literatürde yer alan verileri doğrudan aktarmak yerine, ritüel pratiklerin toplumsal bellek, kültürel süreklilik ve işlevsel boyutları üzerinden yeniden yorumlamaya dayanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kırklareli, Geçiş Dönemleri, Halkbilimi, Kültürel Miras, İnanç

Abstract

Kırklareli is a settlement center with important rituals in transitional periods such as birth, marriage and death, reflecting the rich heritage of Turkish culture. These rituals reinforce the social identities of individuals and serve as functions that strengthen solidarity. In birth rituals, traditions such as “making forty” for the protection of the baby are noteworthy. Processions and traditional meals organized in circumcision ceremonies are elements of social celebration. In marriage, asking for the hand in marriage, engagement and wedding ceremonies are performed with practices symbolizing fertility such as spreading flour and breaking a jug. In rituals related to death, prayers and mevlids organized on the third, seventh and fortieth days symbolize social solidarity in addition to providing spiritual support. According to folk beliefs, protective objects such as evil eye beads and amulets against evil spirits are also an important part of the rituals. The study is based on reinterpreting ritual practices

through the lenses of social memory, cultural continuity, and functional dimensions, rather than directly reproducing data from the existing literature. Rather than directly reproducing data from the existing literature, this study interprets ritual practices within the framework of social memory, cultural continuity, and their functional roles in everyday life.

Keywords: Kırklareli, Transition Periods, Folklore, Cultural Heritage, Belief

Giriş

Kırklareli Marmara Bölgesi'nin kuzeybatısında 6550 km² yer kaplayan, Istranca Dağları ve Ergene Ovası üzerinde, kuzeyinde Bulgaristan, kuzeydoğusunda Karadeniz, güneydoğusunda İstanbul, güneyinde Tekirdağ, batısında Edirne ile sınırdır (Kurtulmuş 2010: 2). Doğaner (2017: 236) Kırklareli'nin Bizans döneminde Saranta Eklesiai (Kırk Azizler Kilisesi) olarak adlandırıldığını, Sultan I. Murat zamanında Osmanlılara geçtiğinde Kırkkilise haline dönüştürüldüğünü ve 1924'te Kırklareli adı olarak kabul edilerek değiştirildiğini ifade etmektedir. Tablo 1'de Kırklareli'nin geçmişten günümüze almış olduğu şehir ünvanları sunulmuştur.

Bu bağlamda çalışma, Kırklareli'ndeki geçiş dönemlerine ilişkin uygulamaları salt bir gelenek listesi olarak sunmak yerine, bu ritüellerin toplumsal yapı içindeki işlevlerini ve kültürel bellekteki yerini tartışmayı hedeflemektedir.

Tablo 1. Kırklareli İlinin Osmanlı Yer Adı

YER ADI	YER ADI (OSMANLICA)	İDARİ STATÜ	BAĞLI OLDUĞU İDARİ BİRİM
KIRKLARELİ (Bizs. Saranta Erklesiai) (1362: Kırkkilise) (1924: Kırklareli) maa Edirne	قرقلر ايلي	Kazâ (1362)	Paşa Sancak → Rumeli eyâleti
		Kazâ (1520)	Vize → Rumeli eyâleti
		Sancak (1568-1588)	Rumeli eyâleti
		Sancak (1632-1641)	Özi eyâleti
		Sancak (17.yy.)	Silistre eyâleti
		Sancak (1711)	Rumeli eyâleti
		Sancak (1846-1865)	Edirne eyâleti (salnâme)
		Sancak (1866-1868)	Edirne vilâyeti (salnâme)
		Kazâ (1869-1871)	Edirne Edirne vilâyeti (salnâme)
		Sancak (1872)	Edirne vilâyeti (salnâme)
		Kazâ (1873-1878)	Edirne Edirne vilâyeti (salnâme)
		Sancak (1880-1923)	Edirne vilâyeti (salnâme)
		Vilâyet (20 K. Evvel 1340) (1924) /537 S.Kan.)	Kırklareli adını almıştır.

Kaynak: T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü "Osmanlı Yer Adları" 1,2017, 462

Bu araştırma, Kırklareli'ne ilişkin halk kültürü çalışmalarını yalnızca bir araya getirmeyi değil; söz konusu çalışmalarda yer alan verileri, geçiş dönemi ritüellerinin toplumsal bellek, kültürel süreklilik ve işlevsel boyutları çerçevesinde karşılaştırmalı biçimde yorumlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, Kırklareli üzerine üretilmiş çalışmalar, ele aldıkları temalar ve ritüellere yükledikleri anlamlar bakımından birlikte değerlendirilmiş; halk sağlığı ve tıp folkloru, inanç sistemleri ile ekoturizm ve kültürel miras eksenlerinde ortaya çıkan ortak ve ayrışan yönler analiz edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Kırklareli'nde Geçiş Dönemi Ritüellerini Ele Alan Çalışmaların Tematik ve İşlevsel Dağılımı

Bu çalışma kapsamında incelenen literatür, yalnızca kronolojik ya da tematik bir listeleme anlayışıyla ele alınmamış; çalışmaların geçiş dönemi ritüellerine yaklaşımı, bu ritüellere yüklenen işlevler ve kültürel bağlamları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan Tablo 2, Kırklareli üzerine yapılan araştırmaların ritüel pratikleri hangi açılardan ele aldığını ve bu pratiklere hangi toplumsal anlamların atfedildiğini görünür kılmayı amaçlamaktadır.

<i>Yazar (Yıl)</i>	<i>Çalışmanın Temel Odağı</i>	<i>Ritüel İnanç Alanı</i>	<i>İşlevsel Boyut</i>	<i>Kültürel Bağlam</i>
Aydın (2018); Doğruöz (2011); Aysal & Dinçer (2020); Gökçe & Yaprak (2012); Kalafat & Ulutin (2015)	Kırklareli'nde halk sağlığı algısının inanç temelli pratiklerle ilişkisi	Doğum, hastalık, şifa, korunma	Şifa, korunma, iyileştirme	Halk sağlığı, tıp folkloru
Sızan (2016); Yıldız (2020); Yaman (2022)	Kırklareli'ndeki yerel toplulukların (Gacal, Gerlova, Çıtak, Tozluk) inanç sistemleri	Doğum, evlilik, ölüm, nazar	Kimlik koruma, aktarım, dayanışma	İnanç sistemi, toplumsal bellek
Kurtulmuş (2010); Alay (2019); Çevik (2015); Saygın (2021)	Kırklareli'nde Bektaşî kültürü ve ritüel pratikler	Evlilik, gelin başlığı, dini ritüeller	Aidiyet, sembolik aktarım	İnanç sistemi, kültürel miras
Oğuz (1987); Durbilmez (2008); Eröz & Özgürel (2017); Ön (2017); Yılmaz & Konyar (2014); Aykent (2020); Kadioğlu (1993)	Kırklareli halk kültürünün sözlü ve maddi unsurları Kırklareli gastronomi değerleri	Geçiş ritüelleri, anlatılar, müzik	Aktarım, kimlik inşası	Somut olmayan kültürel miras

Aslan & Menteş (2022); İnce & Morgül (2014); İnce (2017); Kiper & Uzun (2022); Yalım (2017); Tuna & Kurnaz (2022)	Kırklareli'nde kültürel mekânlar, inanç turizmi ve ekoturizm	Ziyaret, adak, gastronomi	Sürdürülebilirlik, tanıtım	Kültürel miras, ekoturizm
---	--	---------------------------	----------------------------	---------------------------

Tablo 2'de yer alan çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde, Kırklareli'nde geçiş dönemi ritüellerinin sağlık, inanç ve kültürel miras bağlamlarında çok katmanlı biçimde ele alındığı; bu ritüellerin bireysel uygulamaların ötesinde toplumsal dayanışma ve kültürel sürekliliği destekleyen işlevler üstlendiği görülmektedir.

1. KIRKLARELİ HALK SAĞLIĞI VE TIP FOLKLORUYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Aydın (2018), Türkiye'nin sıhhi içtimai coğrafyasına ilişkin veriler üzerinden Anadolu'daki geleneksel inanç ve kültür unsurlarını halk sağlığı bağlamında yorumlamaktadır. Kırklareli üzerine yapılan incelemeye göre, Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Müdürü Dr. Ahmed Hamdi Bey tarafından hazırlanan eser 45 sayfa metin ve tablodan oluşmakta, ayrıca bir sayfa harita içermektedir. Nüfusun %83'ü Türklerden oluşurken genel nüfusun %97'si Müslümandır. Bunun dışında %1 civarında Bulgar ve Musevi bulunmaktadır. Vilayet sınırları içinde göçebe bir yaşam tarzı sürdürülmediği belirtilmiştir (Doğruöz, 2011).

Kırklareli'nde genel olarak Türkler yaşasa da milli kıyafet açısından bir yeknesaklık bulunmamaktadır. Kasaba ve köylerde farklı kıyafetler gözlemlenmiş, zengin ve fakir kesimler arasında belirgin ayrımlar olduğu belirtilmiştir. Meslek gruplarına özgü kıyafetler dışında belirgin bir kıyafet tarzı olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, yerli mallara olan ilginin azaldığı, Avrupa'dan gelen düşük kaliteli ve süslü kumaşların yaygınlaştığı eleştirilmiştir.

Türbeler, Kırklareli halkı arasında büyük önem taşımaktadır. Halk, türbelere itina ile yaklaşarak dilek ve duaları için ziyaretlerde bulunmaktadır. Kasaba içinde Muradiye Baba Ziyaretgâhı; Babaeski'de Kaygusuz Baba; Merkez vilayette Gül Baba, Ahmed Baba, Hamza Baba gibi türbeler, şifa ve dilek için toprak alınan veya iplik ve paçavra bağlanan yerlerdir. Helva Baba Türbesi'nde, üç aylık bebekler için helva dağıtılmakta, türbenin toprağı bebeklerin üzerine serpilerek onların zamanında yürüyeceğine inanılmaktadır.

Kırklar ve Çömlek Baba türbeleri, hastalıklar için ziyaret edilen önemli mekanlardır. Örneğin, kırk günlük hasta bebekler bu türbelere getirilerek dualarla şifa aranmaktadır. İnce Nahiyesi'nde Ariz Baba, Pınarhisar'da Bin bir Oklu Ahmed Baba türbeleri de benzer amaçlarla ziyaret edilmektedir. Kuzeydeki Balaban Baba Türbesi, ceviz ve badem ağaçlarıyla çevrili bir mesire alanı olup, ilkbaharda halkın akın ettiği bir yerdir. Ziyaretçiler burada eğlenip türbeyi ziyaret ettikten sonra evlerine dönmektedir. Hızır Baba ve Mahya Baba türbeleri de halkın büyük saygı gösterdiği, Kırklareli ve çevresinin fatihi olarak kabul edilen önemli yerlerdendir (Akseki, 1341: 20-30).

Aydın'ın çalışması, Türkiye'nin sıhhi içtimai coğrafyası çerçevesinde Anadolu'nun gelenek, inanç ve kültür unsurlarını analiz ederek, Kırklareli'nin kültürel yapısını ve sağlık ritüellerini incelemektedir. Modern tıbbın sınırlı olduğu kırsal bölgelerde halkın geleneksel sağlık uygulamalarına yöneldiği vurgulanmıştır. Kırklareli'de ocakçılar, halk hekimleri ve yerel şifacılar, toplumsal sağlık hizmetlerinin önemli unsurları arasında yer almaktadır. Halk inanışları, nazar, cin ve kötü ruhlara karşı koruyucu ritüellerle sağlık algısını şekillendirmektedir. Nazar boncuğu ve muska gibi semboller günlük yaşamın ayrılmaz parçalarıdır. Nazar boncuğu, görünmeyen tehditlere karşı sembolik bir güvenlik alanı oluşturması nedeniyle koruyucu bir işlev üstlenmektedir.

Şifa ritüelleri, halkın doğa ile ilişkisini yansıtan bir kültürel mirastır. Su kenarlarında yapılan dualar ve bitkisel tedaviler, doğayla bütünleşik sağlık arayışını temsil etmektedir. Çalışmada, yemek kültürü toplumsal kimlik ve kültürel değerlerle ilişkilendirilerek ortaya koymaktadır. Geçiş dönemleri ve kutlamalarda hazırlanan yemekler, sosyal dayanışmayı pekiştiren kültürel unsurlar olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, düğünlerde hazırlanan geleneksel yemekler, toplumsal bütünleşme ve kültürel sürekliliği simgeler.

Bayramlar benzeri özel zamanlarda kurulan iftar sofraları, sadece karın doyurmakla kalmayıp, sosyal bağları kuvvetlendiren kültürel alışkanlıklar olarak kabul edilmiştir. Kırklareli'ne özgü ürünlerin tercih edilmesi ve yemeklerin pişirilme usulü, şehrin coğrafi özellikleriyle ve tarihi birikimiyle yakından bağlantılıdır. Aydın, Anadolu'daki yeme içme kültürünün törensel ve simgesel manalarını belirterek, bu kültürün bireylerin kimliği üzerindeki tesirini ortaya koymaktadır.

Hidrellez, Kırklareli'nin sosyal yapısında toplumsal dayanışmayı artıran önemli bir gelenek olarak dikkat çekmektedir. Baharın gelişini kutlayan bu festivalde halk, açık alanlarda toplanarak dilek ritüelleri gerçekleştirir. Dilek ağaçlarına ip bağlamak ve ateş üzerinden atlamak gibi uygulamalar, umutların ve arzuların sembolik ifadesi olarak yorumlanmaktadır. Yerel müzik, dans ve oyunlarla zenginleşen Hidrellez kutlamaları, sosyal bağları güçlendiren ve kültürel mirası aktaran bir etkinliktir. Farklı kuşaklar arasında bilgi ve deneyim paylaşımını sağlayan bu tür etkinlikler, toplumsal hafızanın canlı tutulmasına katkıda bulunmaktadır. Böylece Hidrellez, bireysel ve toplumsal düzeyde bir araya gelme, kültürel kimliği koruma ve dayanışmayı pekiştirme işlevi görmektedir.

Aysal ve Dinçer (2020), erken Cumhuriyet dönemine ait resmi raporları temel alarak Kırklareli'nin sosyo-kültürel ve sağlık yapısını tarihsel bir perspektifle incelemiştir. Araştırma Kırklareli'nin sağlık ve sosyal yapısına odaklanırken aynı zamanda bölgenin kültürel unsurlarını ve folklorik yapıları aşağıdaki gibi detaylandırılabilir.

Kırklareli'nde yaşayan insanların sağlık konusundaki düşünceleri, büyük ölçüde yöredeki yaygın inanışlardan şekillenmiştir. Bölgede bilhassa hastalıkların iyileştirilmesinde, geleneksel şifacılarla birlikte ocak olarak bilinen halk hekimlerinin uyguladığı yöntemler oldukça önemli olmuştur. Özellikle modern tıbbi olanakların sınırlı olduğu köy gibi yerleşim yerlerinde, insanlar çareyi çoğunlukla bu eski usul yöntemlerde aramıştır. Bu durum, halk inanışlarının sağlıkla ne kadar iç içe geçtiğini ve yerel kültürün sağlık anlayışını nasıl etkilediğini net bir şekilde göstermektedir. Mesela, Kırklareli'nde ocakçılar, genellikle cinlerin veya kötü ruhların yol açtığına inanılan

dertlere karşı dualar, muskalar ve bitkisel karışımlar kullanmışlardır. Bu geleneksel tedavi şekilleri, bölge halkının sağlıkla ilgili adetlerini ve inançlarını yansıtarak, yörenin kültürel yapısının ayrılmaz bir parçasını meydana getirmiştir.

Toplunun sağlığına ve iyiliğine destek olan önemli olaylardan biri de Hidrellez gibi köklü bayramlardır. Kırklareli'nde Hidrellez, sadece ilkbaharın gelişini karşılamakla kalmaz, aynı zamanda sağlık, verimlilik ve zenginlik dualarıyla gerçekleştirilen törenleriyle de bilinir. Bu tür bayramlar, insanların arasındaki ilişkileri kuvvetlendirmiş, sosyal yardımlaşmayı ve ortak inançları sağlamlaştırmıştır.

Kırklareli'nde beslenme alışkanlıkları, halk sağlığında belirleyici bir rol oynamaktadır. Kırsal yaşam ve tarıma dayalı ekonomi, yerel üretime dayalı beslenmeyi şekillendirmiştir. Tarhana çorbası, bulgurlu yemekler ve yoğurt hem sağlığa katkı sağlamakta hem de sosyo-ekonomik yapıyı yansıtmaktadır. Geleneksel içeceklerden hardaliye, bağıışıklığı güçlendiren doğal bir ürün olarak bilinir ve kültürel mirasın parçasıdır. Geleneksel beslenme kültürü hem sağlık hem de folklor açısından değerlidir.

Kırklareli'nde yöresel danslar, toplumun kaynaşması ve sağlıklı yaşamı destekleyen değerli kültürel öğelerdir. Düğünlerde, şenliklerde ve diğer toplumsal buluşmalarda sahnelenen bu gösteriler, hem keyif verici bir aktivite hem de fiziksel hareketlilik sağlayarak halk sağlığına olumlu etki eder. Karşılama ve hora gibi danslar, yöre insanının paylaştığı kültürel mirası simgeleyen ve sosyal ilişkileri kuvvetlendiren parçalardır. Bu danslar sayesinde insanlar bir araya gelip vakit geçirerek sosyal bağlarını güçlendirir ve sağlıklı bir sosyal hayat sürdürebilir.

Kırklareli'nde giyilen yöresel kıyafetler, hem kişinin toplumdaki yerini hem de kültürel kimliğini gösteren unsurlardandır. Özellikle kadınların başlarına örttükleri oyalar ve nakışlı başörtüler, el işi göz nuru eserler olarak bölgenin kültürünü yansıtır. Bu geleneksel giyim biçimi, toplumun yaşam standardı ve güzellik anlayışı hakkında da bilgiler sunar. Kırklareli'nin el sanatları ve giyim kültürü, halkın hayat şartlarını ve sosyal düzenini anlamak için önemli bir araçtır.

Aysal ve Dinçer (2020), Kırklareli'nin sağlık durumunun gelişimini, halkın sağlık algısını, geleneksel tedavi yöntemlerini ve sosyal dayanışmayı değerlendirerek bölgesel sağlık politikalarının oluşumunu incelemiştir. Çalışma, Kırklareli'nin sağlık hizmetleri ve sosyal yapısının, tarihi ve serbest bakım koşullarıyla şekillendiğini, ayrıca halkın sağlık hizmetlerine erişiminin toplumsal yaşama etkilerinin görüldüğünü ortaya koymuştur. Bu araştırma, Kırklareli'nin sosyal dinamiklerini ve sağlık anlayışını anlamak ve yerel sağlık politikalarını geliştirmek için önemli bir kaynaktır.

Aysal ve Dinçer'in (2020) değerlendirmeleri, Aydın'ın (2018) bulgularıyla birlikte ele alındığında, bölgedeki halk sağlığı algısının inanç temelli bir yapı sergilediği görülmektedir.

2. KIRKLARELİ İNANÇLARIYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Kalafat ve Ulutin'in (2015) çalışması, Kırklareli ve çevresinde yaşayan Gacal, Gerlova, Çıtak ve Tozluk Türkleri'nin halk inançlarını somut örneklerle incelemektedir. Araştırmada, kötü ruhlara karşı beşiklere mavi boncuk asılması ve hastalıklardan korunmak için nazar muskalarının takılması yaygın uygulamalar olarak belirtilir. Şifa

arayışı kapsamında, Ariz Baba Türbesi'nden alınan toprağın hastalara serpilmesi ve Helva Baba Türbesi'nde sağlık için helva dağıtılması dikkat çekici ritüellerdendir. Hidrellez kutlamaları, doğanın uyanışını simgelerken dilek ağaçlarına ip bağlama ve ateşten atlama gibi uygulamalarla toplumsal dayanışmayı güçlendiren bir gelenek olarak vurgulanır. Geleneksel el sanatlarında halk inançları nazarlık motifleriyle işlenirken düğünlerde yapılan geleneksel yemekler sosyal ilişkileri pekiştiren unsurlardır. Bu örnekler, Kırklareli'de halk inançlarının gündelik yaşamda nasıl somutlaştığını ve kültürel mirasın aktarımındaki önemini ortaya koymaktadır.

Sızan'ın (2016) yüksek lisans tezi, Kırklareli'de yaşayan Boşnak topluluğunun kültürel kimliğini, geleneklerini, sosyal yapılarını ve folklorik unsurlarını derinlemesine incelemektedir. Demirköy ilçesine bağlı Balaban, Hamdibey, Gölyaka ve Vize ilçesine bağlı Balkaya ile Aksicim köylerinde yapılan saha araştırmalarına dayanan bu çalışmada, Boşnakça ilahiler, sevdalinkalar, masallar, ninniler, fıkralar ve tekerlemeler gibi halk edebiyatı ürünleri yer almaktadır. Ayrıca, geçiş dönemlerine ait inanç ve uygulamalar da araştırmanın önemli bir parçasını oluşturur. Örneğin, "Su hortumunun üzerinden geçilmez, geçilirse bebeğin kordonu dolanıp boğulmasına neden olur" gibi inanışlar mevcuttur.

Bebek bakımıyla ilgili geleneksel inançlar arasında, "Hamile bir kadın başka birinin evinde bir eşyayı beğendiğinde, o eşya ona verilmezse farelerin o nesneyi kemireceğine inanılır" gibi örnekler bulunmaktadır. Yeni doğan bebeklerin göbek bağının kesildikten sonra hemen yıkanıp kundaklanması gerektiği, ancak tuzlama yapılmaması gerektiği gibi gelenekler mevcuttur. Ayrıca, bebeklerin yedinci gününde suya altın yüzük atılması, bebeğin altın gibi değerli olması için yapılan bir uygulamadır.

Bebeklerde halk arasında "al basması" olarak bilinen bir rahatsızlık görülmesi durumunda, cenabet bir kişinin bebeğe yaklaşmasının bu duruma neden olacağına inanılır ve şifa için dua okunur. Kırkı çıkmamış bir bebeğin yalnız bırakılmaması gerektiği, aksi takdirde cinlerin bebeği değiştireceği inancı da vardır. Kırk uçurma geleneği, bebeklerin ellerine un bulaştırılarak yapılan bir ritüeldir.

Yürümeye başlayan çocuklar için "adım kolacı" adı verilen bir tören düzenlenir. Ayrıca, uyumakta zorluk çeken çocukların yastığının kenarına, ineğin ağzından getirdiği çiğnenmiş ot konarak çocukların daha rahat uyuması sağlanır.

Sünnet törenleri de Boşnak kültüründe önemli bir yer tutar; çocuklar bir hafta boyunca sünnet şapkası takarak dolaşır ve sünnet "karasaban" denen bir aletle yapılır. Bunun dışında, aile içi ilişkilerde belirli toplumsal normlar bulunmaktadır; örneğin, sarhoş bir adama kız verilmesi hoş karşılanmaz.

Tüm bu ritüeller, Boşnak topluluğunun kültürel kimliğini ve sosyal yaşamını şekillendiren önemli geleneklerdir.

Boşnak düğün gelenekleri arasında önemli bir ritüel olan "yüzük kayını," damadın erkek kardeşi veya en yakın arkadaşı tarafından gerçekleştirilir. Bu kişi, gelinin kıyafet ve terlik gibi eşyalarını alarak, gelinin yüzüğünü üç kez parmağına takıp çıkarır ve son kez takarak ritüeli tamamlar. Düğün gecesinde gelin, 6-7 kez kıyafet değiştirir ve kayıinvalidesinin hazırladığı şalvarları sergiler. Ayrıca, gelin köprüden geçerken

mendilini suya atarak dilek diler. Bekâr bir kız evlendiğinde, gelin olduğunu simgelemek amacıyla saçının bir kısmı kesilir.

Geleneksel Boşnak düğünlerinde çeşitli yarışmalar düzenlenir, kazananlara ödüller verilirdi. Gelin, eve girmeden önce kapı eşiğini öper, ekmek kırar ve duvarı sıvazlayarak aileye uğur getireceğine inanır. Kayınvalide, gelin için kırmızı halı serer ve bu halı daha sonra fakirlere bağışlanır. Damat ise düğün sabahı, özel örme çorapla damat olduğunu anlar. Pazartesi sabahı aile büyükleri kahveye gelir, gelin hizmet ederek yeni ailesine saygısını gösterir. Boşnak kültüründe ölüm ritüellerinde aşırı yas hoş görülmez; yüksek sesle ağlama Allah'ın takdirine karşı gelmek sayılır. Yas genelde üç gün ya da bir hafta sürer. Mezarlara gül ve çiçek dikmek, zikreden bitkilerin ölen kişiye fayda sağlayacağı inancına dayanır.

Cenaze dönemlerinde bazı faaliyetler kısıtlanır; el işi yapılmaz, bebekler yıkanmaz veya uyutulmaz. Hıdrellez döneminde ise sağlık ve bereket dileklerine yönelik ritüeller öne çıkar. Örneğin, dut ağacına yaslanarak "belimi tut" demek bel ağrılarından kurtulma dileğini, ısırgan otu toplayıp kapılara asmak ise kötü hayvanlardan korunma inancını simgeler. Ayrıca, Hıdrellez'de kızlar tokalarını veya yüzüklerini su dolu bir çömleğe koyar ve ertesi gün eşyalarını maniler eşliğinde çeker.

Boşnak kültüründe nazar boncuğu gibi objeler kullanılmaz; dini inançlar gereği böyle nesnelere anlam yüklenmesi doğru kabul edilmez. Cuma günleri ise kültürel ve dini bir öneme sahiptir; erkekler ormanda çalışmaya gitmez ve herkes camide namaz kılar. Bu gelenekler, özellikle Kırklareli gibi bölgelerde, Boşnak toplulukları tarafından yaşatılmakta ve korunmaktadır. Bu ritüeller, topluluğun sosyal dinamiklerini etkileyerek kültürel kimliğin devamlılığını sağlamaktadır.

Yıldız (2020), Kırklareli'nin Kofçaz ilçesinde yaşayan ve kendilerini "Amucalar" veya "Amuca Bektaşileri" olarak tanımlayan Türkmen kökenli bir Bektaşi topluluğunu incelemiştir. Balkanların fethi sırasında önemli bir rol oynayan bu topluluk, fetih sonrası sınır boylarına yerleştirilmiştir. Amuca Bektaşileri'nin geçiş dönemlerine ilişkin çeşitli ritüelleri bulunmaktadır. Kısırlık durumunda, Topçu Baba Türbesi'ne gidilip dua edilir ve adak adanır; türbenin çevresine oyuncak bebek yerleştirilen bez beşikler asılır. Doğum sırasında Fatma Ana'ya yalvarılmasının doğuma yardımcı olacağına inanılır. Yeni doğan bebeğin giysileri taş üzerine serilerek çocuğun güçlü olacağı düşünülür; kırılanma sırasında yumurta kabuğu ile ölçülen suya altın yüzük atılarak bebek yıkanır. Bektaşi babası, bebeğin ismini üç kez kulağına okuyup dua ettikten sonra bebeği ailesine teslim eder. İsim verme töreninin ardından "isim çöreği" adı verilen özel bir yemek düzenlenir. Muhabbetlerde çörek içine para saklanır, bu çörek 12 parçaya bölünerek 12 imamı temsil eder; parayı bulan kişi bir sonraki çöreği yapmakla yükümlüdür. Çocuk yürümeye başladığında eline iki şişe verilerek su getirmesi istenir; dolu getirirse ismi değiştirilir. İlk adımları için yapılan köstek çöreğinin yenmesiyle çocuğun hızlı yürüyeceğine inanılır. Diş çıkarma döneminde ise pişirilen buğday yere serpilir. Söz konusu ritüeller, yalnızca geçmişe ait uygulamalar olarak değil, güncel toplumsal ilişkiler içinde yeniden üretilen bir kültürel süreklilik mekanizması olarak işlev görmektedir.

Sünnet törenlerinde çocuğa yakın akrabalar tarafından koç hediye edilmesi, aileye destek sağlarken, su almaya gidilmesi eski Türk inançlarındaki su iyesine atfedilir. Askerlikte eğlencelerin yanı sıra askerin silah tutan parmaklarına kına yakılır. Evlilikte “danışıklık” geleneğiyle gelin ve damat adayları tanıştırılır, kız tarafına verilen başlığa “baba hakkı” denir. Nişan sonrası “tatlı tavaşı” geleneğiyle karşılıklı hediyeleşilir. Düğünlerde köy kahvesine veya okula bayrak alınır ve evin kapısına asılır. Damat tarafı köyü dolaşır hediyelerle davet yapar; köylüler damada koç veya para verir. Gelin, baba evinden ağıtlarla ayrılır; kına gecesi Cuma akşamı düzenlenir, katılımcılar karşılıklı oynamaz. Düğün sabahı “oklavadan kayma” gibi eğlenceler düzenlenir, geçmişte at yarışları yapılırdı. Damat alayı mutluluğun simgesi olarak silahlarla havaya ateş eder. Gelin, baba evinden aynayla bakarak öküz veya at arabasıyla ayrılır, damat evine vardığında üzerine buğday saçılarak bereket dilenir. “Yüz görümlüğü” olarak koç veya altın takdim edilir. Düğün sonrası, gelin ve damadın kız evine gidip el öpmesi “geze” adıyla sürdürülür. Bu ritüeller, Amuca Bektaşileri’nin güçlü kültürel bağlarını yansıtmaktadır (Yıldız, 2020).

Amucalar arasında ölüme 'göçünmek' denir. Can göçtükten sonra 40 gün içinde başka bir canlının bedenine girdiğine inanılır. Kofçaz ve çevresinde yaşayan Amuca Bektaşileri arasında, ölen kişi için yakılan ağıtlar hem ezgili hem de ezgisiz bir şekilde söylenir. Gelin olan kızlar için de aynı ağıtlar yakılabilir. Bu ağıtlar halk arasında 'ağlaş' olarak bilinir. Ağlaşlardan bir tanesi şöyledir.

*Kalkın kızlar ağlayın,
Al bak sabahlar olmuş,
Üstümüze günler doğmuş.
Elin iş kapıları açılmış,
Benim iş kapılarım kapanmış.*

*Eğer el kınasıysa siz yakın ben düzleyim,
Ana baba kınasıysa siz yakın ben düzleyim.*

Yıldız'ın çalışmasında, Kırklareli’nde yaşayan Amuca Bektaşileri’nin ölüm ve matemle ilgili ritüelleri detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Ahmetler Köyü’nde bulunan Gül Baba Türbesi nazarlık amacıyla inşa edilmiştir. Köy mezarlığında, mezar taşı yapılmamış mezarların baş ve ayak uçlarına tahta çakılarak bu tahtalara beyaz çarşaf bağlanır. Mezar taşlarında ise genellikle vefat eden kişinin ismi, mesleği ve “Ehlibeytten” ya da “Ehlibeyt âşığı” gibi ifadeler yer alır. Bektaşi inancında mezar taşlarına tarikatın unvanları da yazılır; kadınlar için “Ana Bacı Sultan,” erkekler için “Baba,” “Halife” veya “Dedebaba” gibi unvanlar görülür. Cenaze mezarlığa götürülürken ucuna havlu bağlanmış bir gönder taşınır. Mezar taşlarında bazen gül motifleri yer alır, vefat eden kişinin mesleği veya unvanı belirtilir. Ölümün 3. gününde “Mezarlık Ekmeği” adı verilen ekmek hazırlanır ve köy halkına ikram edilir; ayrıca 3, 7, 40 ve 52. günlerde dualar yapılır. Dardan indirme ritüeli, Bektaşi inancında önemli bir yere sahiptir. Ölen kişinin ruhunun 40 gün arafta beklediği ve 40. gününde dardan indirildiği kabul edilir. Bu törende, ölen kişinin kıyafetleri iki kişiye giydirilir ve Bektaşi babası tarafından dualar okunur. Amucalar, bu ritüelin ruhun bedenden tamamen ayrılmasını simgelediğine inanır.

Muharrem ayında Amuca Bektaşileri, ilk 12 günü oruçla geçirir ve 13. gün aşure yaparak matem töreni düzenler. Muharrem orucu, Ramazan orucundan farklıdır; sıvı tüketilmez, katı yiyecekler tercih edilir ve et yenmez. 12 gün boyunca eşler arasında cinsî münasebet, sakal tıraşı olmak, gülmek, eğlenmek ve semah dönmek yasaklanır. Oruç, büyük bir ciddiyetle tutulur ve bu süreç, matem havasında geçer. Oruç tamamlandıktan sonra, aşure hazırlanır ve kesilen kurbanlarla yemekler yapılır. Matem törenleri genellikle Kırklareli il merkezindeki Topçu Baba Cem Evi'nde gerçekleştirilir.

Eserde, Amuca Bektaşileri'nin özel günlere yönelik uygulamaları ve ritüelleri detaylandırılmıştır. Hıdırellez kutlamaları, Amuca merkezleri için önemli bir gelenek olup bu dönemde "deve oynatma" adlı seyirlik oyunlara yöneliktir. Ayrıca Hıdırellez'den dört hafta sonraki perşembe gecesi "Çıktı Perşembe" olarak adlandırılan ve bu süreç "Girdi Perşembe" ile başlayıp yedi hafta sürüyor. "Çıktı Perşembe"de oruç tutulur, kurban kesilir ve bolluk bereketle bir ritüelin devam ettiği. Gecenin sonunda, dağıtımli topraklar bir tepsiye yönelik oyun oynanır. Daha sonra bu topraklara ambarlara serpilir ve uygulamaya "ek istemek" denir.

Amucalar, kötülüklerden korunmak için koç kafalarını ahır kapılarına asarak bunun koruyucu etkisine inanırlar. Trakya'daki Amuca köylerinde gelin başlığı "Kocabaş" olarak adlandırılır. Yaman'ın (2022) Kırklareli'nin Kızılcıldere Köyü'nde yaptığı bir sanat eseri, Bulgaristan göçmeni Bektaşilerde bu geleneği resmetmiştir. "Kocabaş", yeni evlenen kadınların düğün sonrası veya Hıdırellez gibi özel günlerde taktığı, üst üste tülbent bağlanarak başın büyüdüğü bir başlık türüdür.

Araştırma, geleneğin kültürel ve sosyal boyutlarını, tarihsel kökenlerini ve köy halkına etkilerini incelemektedir. Sonuçlar, gelin başlığının toplumsal kimlik ve kültürel süreklilikte önemli olduğunu, modern yaşamla etkileşimini ve korunması gerektiğini vurgulamaktadır. Kurtulmuş'un (2010) çalışması, Kırklareli folklorunu detaylı şekilde inceler. Lüleburgaz Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi, Pınarhisar Surları, Çayırdere Köyü Kalesi, Karagöz, Kakava Festivali gibi kültürel değerlerden bahsedilmektedir.

1925'te Kırklareli'nin sağlık, eğitim, gelenek ve demografik yapısına dair bilgiler sunulmuştur. İlçenin fakir olduğu, karma undan ekmek yendiği belirtilmiştir. Meslekler, Müslüman ve gayrimüslimler arasında paylaşılmıştır. İslamiyet'in eski Türk inanışlarıyla harmanlandığı, hastaların Kırklar veya Çömlek Baba'ya şifa için götürüldüğü anlatılmaktadır. Pınarhisar'da Binbir Oklu Ahmet Baba, İnce'de Ariz Baba ve diğer türbeler, halkın dua ve ziyaret yerleridir.

Ölüm oranlarının yüksek olduğu, en çok sıtma nedeniyle ölümler yaşandığı, çiçek ve frengi gibi hastalıkların az görüldüğü belirtilmiştir. Evlilikler görücü usulüyle yapılır, düğünler üç gün sürer, haftalarca güreşler düzenlenirdi. Giyim tarzı, sosyal sınıfa göre değişiklik gösterir; gençler ve zenginler setre pantolon, köylüler ise gaytanlı potur ve yemeniler tercih ederdi.

Alay'ın (2019) çalışması, Balkan ve Trakya coğrafyasında köklü bir halk kültürü varlığı olarak Guslarilik (halk şairliği) ve Pesna (halk ezgisi) fenomenlerini incelemektedir. Bu makalede, Kırklareli ve çevresindeki toplulukların folklorik gelenekleri bağlamında Guslarilik ve Pesna'nın önemi ele alınmakta, bu geleneklerin sosyal yaşam, kimlik ve kültürel aktarım üzerindeki etkileri vurgulanmaktadır.

Guslarilik, yerel halkın tarihini, değerlerini ve deneyimlerini sözlü olarak aktaran bir şair geleneği olarak öne çıkmaktadır. Guslar, toplumsal olayları, kahramanlık hikayelerini ve efsaneleri dillerine dolayarak, dinleyicileri etkileyen bir performans sergilerler. Bu, sadece bir eğlence biçimi olmanın ötesinde, toplumsal kimliğin ve tarih bilincinin güçlenmesine katkı sağlar. Özellikle geçiş dönemlerinde, örneğin düğün, cenaze ya da bayram kutlamalarında, guslarilik gelenekleri önemli bir rol oynamaktadır. Bu dönemlerde, halk şairleri, kutlamaların anlamını pekiştiren ve toplumsal duyguları ifade eden şiirler okuyarak, topluluğu bir araya getirir ve bir dayanışma ortamı oluştururlar.

Pesna ise halk ezgisi olarak tanımlanır ve toplumsal olaylar, kutlamalar ve geleneksel ritüellerde önemli bir rol oynar. Pesna, genellikle halkın günlük yaşamında ve özel günlerinde söylenen melodik ezgilerdir. Düğünlerde, cenaze merasimlerinde ve bayramlarda, pesnanın kullanımı, toplumsal hafızayı canlı tutar ve geleneklerin nesilden nesile aktarılmasını sağlar. Örneğin, Kırklareli'ndeki düğünlerde söylenen pesnalar, gelin ve damadın hayatına dair dualar ve iyi dilekler içerirken, toplumsal birlikteliği de pekiştirir. Kırklareli'deki bu folklorik unsurların, toplumsal hafızayı nasıl güçlendirdiğini ve yerel kültürü nasıl şekillendirdiğini detaylı bir şekilde incelenmiştir. Guslarilik ve pesnanın sadece eğlence aracı olmanın ötesinde, kimlik inşası ve sosyal dayanışma sağlama işlevi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu gelenekler, yerel halkın tarihine ve kültürel mirasına dair derin bir anlayış sunarak, toplumsal bağların kuvvetlenmesine yardımcı olur (Alay, 2019).

Sonuç olarak, bu çalışma, Kırklareli'nin zengin halk kültürü ve geleneklerini anlamak için önemli bir kaynak sunarak folklorik değerlerin korunması ve yaşatılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Alay'ın analizi, Kırklareli'nin kültürel mirasının derinliklerine inerek, halk şairliği ve ezgilerinin yerel topluluklar üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Guslarilik ve pesna, yalnızca geleneksel etkinliklerde değil, aynı zamanda toplum kimliğini oluşturan ve kültürel sürekliliği sağlayan önemli unsurlar olarak değerlendirilmektedir.

Çevik'in (2015) araştırması, Türkiye'de folklor dergiciliği alanında "Anadolu Folkloru" dergisine odaklanmıştır. Derginin tarihi gelişimi, içerik yapısı ve Türk halk kültürüne katkıları incelenmiş; Anadolu'nun zengin folklorik unsurlarını ve yerel kültürlerini tanıtmak amacıyla önemli bir kaynak olduğu vurgulanmıştır. Çevik, Kırklareli gibi yerel bölgelerin folklorik değerlerinin dergide nasıl temsil edildiğini ve yerel unsurların korunmasına sağladığı katkıları değerlendirmiştir.

Derginin aşağıdaki sayıları Kırklareliyle ilgilidir.

Yıl: 3, Sayı: 12, Cilt: 2, Ekim-Kasım-Aralık 1991. Şerif Baykurt. Kırklareli Halk Giyim-Kuşamı Araştırmaları Üzerine Notlar. s. 543-546

Yıl: 3, Sayı: 12, Cilt: 2, Ekim-Kasım-Aralık 1991. Şerif Baykurt. Kırklareli'de Halk Dansları Araştırmalarının 50. Yılı. s. 482-490.

Yıl: 4, Sayı: 18, Cilt: 3, Nisan-Mayıs-Haziran 1993. Mevlüt Özhan. Karagöz Kırklareli'nde. s. 681-682.

Derginin geçiş dönemleriyle ilgili yazılarında, özellikle düğün, bayram ve cenaze gibi toplumsal olayların folklorik yansımaları ele alınmaktadır. Çalışmada ilin adıyla ilgili olarak şu açıklama yapılmaktadır: “Bu şehrin adı da 'kırklar' inancıyla ilgilidir. Zengin insanlar 'kırk anahtarla doğmuş'tur. Her yeri bilen, her şeyden haberi olanlar 'kırk evin kedisi'dir. Elinden onun işi gelen ya da küstah kişiler 'kırk kapının mandalı'dırlar. Uzun bir sürede ancak mümkün olan zor işler için 'kırk fırın ekmek yemek gerekir'. eksikleri çok ucuza satan kimse 'kırk kuruşa dokuz takla atar'” (Schimmel, 2000: 270).

Yıldız (2024) araştırmasında Kırklareli özelinde, geleneksel Türk oylarının günümüz moda algısındaki çağdaş yorumlarını ele alırken, Kırklareli bölgesindeki yerel el sanatları ve kültürel mirasın bu sürece nasıl katkı sağladığını vurgulamak önemlidir.

Bu bağlamda Türk Oyları Kataloğu, Cilt I-I de Beş Parmak Oyası (Kırklarelinin modern giysiler üzerine işlenerek yeni formlar edinilmesiyle ilgili bir örnektir).

Öden'in (2013) araştırmasında Kırklareli ili ve çevresindeki inanç merkezlerinden Balaban Baba, Binbiroklı Ahmet Bey, Bolca Nine, Derman Ana Türbeleri, Delikli Kaya, Gül Baba, Helvacı Baba, Hüseyin Baba, Höyük Baba, Koyun Baba, Liman Babai Mercan Baba, gibi ziyaret yerleri incelenmektedir. Çalışma, bölgedeki dini ve kültürel öneme sahip mekânların tarihî, sosyal ve kültürel açıdan araştırılmasına odaklanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Kırklareli ve çevresinde yer alan inanç merkezlerinin tarihî önemini, dini pratiklerdeki yerini ve bu mekânların bölge halkı üzerindeki kültürel etkilerini ortaya koymaktır. Ayrıca bu inanç merkezlerinin bölgedeki turizm potansiyeline olan katkısını analiz ederek, bölge ekonomisi ve kültürel mirasın korunması açısından değerini belirlemek hedeflenmiştir. Çalışmanın sonucunda, Kırklareli ve çevresindeki inanç merkezlerinin, bölgenin dini ve kültürel kimliğinde önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Bu merkezler hem yerel halk hem de ziyaretçiler açısından manevi öneme sahip olup, aynı zamanda kültürel turizm açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Bölgedeki inanç merkezlerinin daha fazla tanıtılması ve korunması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Aykent'in (2020) araştırması, Doğu Trakya'nın halk müziği ritimlerini ele alırken, Kırklareli'nin zengin müzik geleneğini ön plana çıkarmaktadır. Bölgedeki horo ve karşılama türündeki eserlerdeki ritim kalıpları, yerel kültürün sosyal yaşam üzerindeki etkisini yansıtmaktadır. Kırklareli, bu geleneğin önemli bir parçası olarak, halkın yaşam tarzını ve değerlerini ritim ve ezgilerle ifade eden bir müzik mirasına sahiptir.

Durbilmez'in (2008) çalışmasında, Kırklareli'nin adının “kırklar” inancı ile olan mitolojik bağlantısı incelenmiştir. “Kırk” sayısına yüklenen anlamların hem Türk mitolojisinde hem de halk inanışlarında derin bir yeri olduğu vurgulanmıştır. Kırklareli'nin adında geçen “kırk” sayısı, kutsallık ve sembolizmle ilişkilendirilerek, birçok ritüel ve kültürel uygulamaya referans vermektedir.

Türk mitolojisinde “kırk” sayısı, Nuh Tufanı'ndan doğum sonrası kırk gün bekleme ritüeline kadar pek çok önemli olayda yer almaktadır. Bu bağlamda, Kırklareli'nin adı, “kırk” sayısının halk inanışlarındaki önemini yansıtır. Örneğin, halk arasında kullanılan “kırklara karışmak” deyimini, “görünmez olmak” ya da “tamamen yok olmak” anlamına gelirken, “kırk gün kırk gece düğün” ifadesi bu sayının günlük yaşamda ne kadar köklü bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bölgede “kırk mevlidi” ve “kırkı çıkmak” gibi

ritüellerin halen uygulanıyor olması, bu kültürel mirasın günümüze kadar taşındığını göstermektedir.

Eröz ve diğerlerinin (2017) "Kültürel Mirasın Aktarılmasında Kültür Evlerinin Rolü: Kırklareli Örneği" adlı çalışması, kültürel mirasın korunması ve tanıtımında kültür evlerinin rolüne ışık tutmaktadır. Çalışmada, Kırklareli İl Özel İdaresi Kültür ve Sanat Evi, Poyralı Kültür Evi ve Ertuğrul Köyü Kültür Evi gibi mekanların işlevleri incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları, kültür evlerinin yerel topluluklar üzerindeki etkisini, geleneksel değerlerin nesiller boyunca aktarılmasında oynadıkları kritik rolü ve kültürel farkındalık yaratmadaki etkisini vurgulamaktadır. Ayrıca, bu mekânların toplumsal bağları güçlendirmedeki işlevi de ön plana çıkmaktadır.

Ön'ün (2017) "Kırklareli İli Tığ Dantelleri ve Yeni Tasarımlar" başlıklı çalışması, Kırklareli'ne özgü tığ dantellerini inceleyerek bu sanat dalını modern tasarım anlayışıyla birleştirmeyi hedeflemiştir. Çalışma, geleneksel tığ dantellerinin motiflerini, renklerini ve tasarım özelliklerini analiz ederek, bu kültürel mirasın yenilikçi yaklaşımlarla günümüz estetik anlayışına nasıl entegre edilebileceğini araştırmaktadır. "Elti Eltiye Küstü", "Beş Parmak Dağları", "Çarkifelek" ve "Kanser Örneği" gibi isimlerle anılan dantel örnekleri, bölgenin zengin el sanatı geleneğini yansıtmaktadır. Bu çalışmalar, Kırklareli'nin kültürel mirasını hem koruma hem de çağdaş sanat anlayışına uyarlama açısından önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Yılmaz ve Konyar'ın (2014) çalışmasında 2013 yılında Kırklareli'de doğan çocuklara verilen isimler araştırılmıştır. Araştırma kapsamında, Kırklareli Nüfus Müdürlüğü'nden 2013 doğumlu çocukların adları temin edilmiştir. Bu isimler, kökenleri, kavramsal anlamları, yazılış biçimleri, isim verilirken dikkate alınan kişiler, doğum tarihi, çocukların doğumdaki sıralamaları, isimlerin iyi dilekler içerip içermemesi, cinsiyet uyumu, isim ve soyadı arasındaki ilişkiler, alfabetik ve sayısal sıklıkları gibi çeşitli açılardan değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, Kırklareli'de 2013'te doğan çocuklara verilen isimlerin kökenleri arasında Türkçe, Arapça, Farsça, İbranice, İtalyanca, Moğolca, Yunanca, Latince, Fransızca, İspanyolca, İngilizce, Lehçe ve Slovakça gibi diller bulunmaktadır. Duygular, madenler, din, tarih gibi çok çeşitli kavram alanlarından isimler seçilmiştir. Çoğunlukla sözlüklerin taranarak isim seçildiği, ancak bazen de kulaktan duyma yazım biçimlerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Referans olarak din ve tarihteki önemli kişilere sıkça başvurulmuştur. Çocukların doğum tarihleri, özel dini günler, mevsim, gün ve ay isimleri de çocuklara ad koyarken göz önünde bulundurulmuştur. Çocukların doğum sırası dikkate alınarak isimlendirme yapılmış, ayrıca yaşam, mutluluk, üstünlük ve uzun ömür dilekleri taşıyan isimler tercih edilmiştir. Toplumsal cinsiyete uygun isimler dikkatlice seçilmiş; 213 erkek ve 210 kız ismi kaydedilmiştir. Ayrıca, isim ve soyadı arasındaki kafiye uyumu da önemsenmiştir. En çok A (50) ve B (42) harfleriyle başlayan isimler verilmiş, Nur (33) ve Zeynep (30) ise en çok tercih edilen isimler olmuştur.

3. KIRKLARELİ EKOTURİZMİ VE KÜLTÜREL MİRASIYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Morgül'ün (2014) çalışması, Kırklareli'nin ekoturizm potansiyelini doğal ve kültürel değerler açısından incelemektedir. Araştırmada, bölgenin biyolojik çeşitliliği, doğal parkları ve sürdürülebilir turizm uygulamaları, ekoturizme katkı sağlayan unsurlar olarak ele alınmış; yerel ekonomiyi canlandırma ve çevresel koruma arasındaki denge vurgulanmıştır. Çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda ekonomik kalkınma stratejileri tartışılmıştır.

Karaçam (1995), Kırklareli'nin sosyal ve ekonomik yaşamında bağcılığın önemini belirtmektedir. Geçmişte, bağlardan elde edilen şarap, rakı, hardaliye ve üzüm pekmezi, yerel halkın geçim kaynağını oluşturan ürünlerdi ve bu içecekler, gemilerle Venedik ve Marsilya'ya ihraç edilmekteydi. "Kırkkilise Şarap ve Rakısı" Avrupa içki piyasasında büyük bir itibara sahipti. Dursunkaya (1948), Evliya Çelebi'nin seyahatnamesine atıfta bulunarak Kırklareli şaraplarının Fransa gibi Avrupa ülkelerinde tercih edilen içkiler olduğunu belirtmektedir. "Papazkarası" üzüm çeşidinin, bölgenin ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır.

Kırklareli'nin doğal kültürel değerlerinden biri olan hardaliye, üzüm şirasına hardal eklenerek yapılan alkolsüz bir içecektir. Hardalın fermantasyonu engelleyen özelliği sayesinde taze kalır ve özellikle çocuklar arasında popülerdir. 1930'da Mustafa Kemal Atatürk'ün beğenerek "milli İçecek" olarak tanıttığı hardaliye, 2007'de Kırklareli Üzüm Üreticileri Birliği ve Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından üretim için yeniden gündeme getirilmiştir (Kırklareli İl Özel İdare Müdürlüğü, 2005).

Kırklareli'nin kültürel takviminde önemli bir yere sahip olan Nevruz Bayramı, yörede "Mart Dokuzu" olarak bilinir ve her yıl 22 Mart'ta kutlanır. İlkbaharın gelişini ve doğanın uyanışını simgeleyen bu gelenek, Türk-İslam kültürüyle harmanlanarak yeni yıl ve bahar kutlaması halini almıştır (Sarıkaya, 2005). Hıdrellez ise kışın sona erip yazın başladığı kabul edilen bir diğer önemli bayramdır ve her yıl 6 Mayıs'ta çeşitli ritüellerle kutlanır. İnaniş'a göre Hızır ve İlyas peygamberlerin bulunduğu bu özel günde, halk bereket ve umut dilekleriyle kutlamalar yapar. 1990'dan itibaren Kırklareli Belediyesi, "Karagöz Kültür, Sanat ve Kakava Şenlikleri"ni organize ederek bu geleneği modern etkinliklerle yaşatmaktadır (Kırklareli Belediyesi, 2004).

Kırklareli'nin kültürel mirası içinde Karagöz Geleneği de önemli bir yer tutar. Evliya Çelebi, "Seyahatname" adlı eserinde, Karagöz'ü Kırkkilise'deki ünlü bir Osmanlı Kıptisi olarak tanımlar ve bu figürün bölgeyle bağını gösterir. Çelebi, Karagöz'ün demircilik yaptığını ve bu geleneğin Demirköy maden ocaklarıyla ilişkili olduğunu belirtmiştir (Işıktaş, 2006). Bugün, bu kültürel miras Kırklareli'nde heykel ve şenliklerle yaşatılmaktadır.

Bölgedeki diğer kültürel ritüeller arasında Nazari Şenlikleri ve Yağmur Duası törenleri yer alır. Kofçaz'da, Hıdrellez'den önceki perşembe günü yapılan Nazari Şenlikleri'nde halk dileklerini çömlere atarak kutlama yapar. Ayrıca nisan ve mayıs aylarında, yağmur ihtiyacı arttığında toplu yağmur duası törenleri düzenlenir. Vize'nin Soğucak Köyü'ndeki kır gezisi ise tarım kültürünü yansıtan geleneksel tarım aletleri sergileri, yöresel yemekler ve halk oyunları köy kültürünü yaşatan önemli bir etkinliktir (Kırklareli İl Özel İdare Müdürlüğü, 2005).

Kırklareli mutfağında beyaz peynir ve kaşar peyniri önemli bir yer tutar. Mayıs ayında mandıralarda üretilen bu peynirler, yıl boyunca tüketilmek üzere buzhanelerde saklanır. Yöresel tatlılardan biri olan peynir tatlısı, taze beyaz peynirle yapılan meşhur bir lezzettir. Kırklareli mutfağı, tarım ürünleri, hayvancılık ve deniz ürünleri temelli zengin bir yemek çeşitliliğine sahiptir (Kırklareli İl Yıllığı, 2000). Yöresel yemekler arasında Değirmendere Çorbası, Umaç Çorbası, Höşmel, Papara, Tarhana Çorbası, Yoğurtlu Borani ve Toğga yer alırken, Manca, Kapuska ve diğer geleneksel yemekler de sıkça tüketilmektedir (Kırklareli İl Yıllığı, 2000).

Kırklareli mutfağında av hayvanlarının bolca bulunduğu bölgede, tavşanla yapılan Tavşan Çorbası, Tavşan Köftesi, Tavşan Tandır; bildircından yapılan Bildircın Çorbası ve Bildircın Kağıt Kebabı; üveyikten hazırlanan Üveyik Çorbası ve Üveyik Kapaması; ördekten yapılan Ördek Çorbası ve Ördek Kebabı gibi özel yemekler öne çıkmaktadır (Kırklareli İl Yıllığı, 2000). Ayrıca, yabani otlar da Kırklareli mutfağında önemli bir yer tutar. Isırgan Otlı Kupriva Yemeği ve Isırgan Böreği bu tür yemeklerden bazılarıdır. Hamur işlerinde ise Tuzsuz Ekmek, Nohutlu Ekmek, Akıtma, Katmer, Gözleme, Somun Ekmek ve farklı iç malzemelerle yapılan börekler bulunur. Özellikle Pırasa Böreği, Muhacir Böreği, Kıvrım Böreği, Tatar Böreği, Kartalaç, Pilaska ve Kalın Kıyı Çöreği yöreye özgü hamur işlerinden dikkat çekicidir. Tatlı çeşitleri arasında Baklava, İrmik Tatlısı, Kadın Göbeği, Peynir Tatlısı, Zerde Tatlısı, Bulama Tatlısı, Hurma Tatlısı, Ekmek Tatlısı ve Kabak Tatlısı sayılabilir. Ayrıca, yeni doğmuş ineğin ilk haftalık sütünden yapılan Kaymakçına (Kaygana, Kortmaç) gibi özgün sütlü tatlılar da bölgenin zengin mutfak kültürünün örneklerindendir.

Kırklareli'nde 19. yüzyıl ortalarına kadar dokumacılık, arabacılık, ağaç işçiliği, boyamacılık, çömlekçilik, öküzlerin ve atların ziraatta kullanıldığı dönemlerde boyunduruk ve zelve yapımcılığı, saraçlık, nalbantlık, çarık ve takunya yapımcılığı yaygınken, bugün bunların çoğu kaybolmuş durumdadır (Kırklareli İl Yıllığı, 2000).

Kiper ve diğerlerinin (2022) çalışması, sosyo-kültürel kimlik değerlerinin ekoturizm gelişim bölgelerinin belirlenmesindeki rolünü Kırklareli-Kofçaz ilçesi örneğiyle incelemektedir. Araştırma, Plumwood (2006)'a dayalı kültürel peyzaj sınıflandırmasını kullanarak, insan, yaşam biçimleri, mimari, arkeolojik değerler, kültür, inançlar, din, gelenekler ve etnik yapıyı dikkate alarak Kırklareli'nin Kofçaz ilçesindeki alanları tablo hâline getirmiştir. Çalışma, ekoturizmin gelişmesi için bölgenin potansiyelini ve sosyo-kültürel mirasının önemini vurgulamış ve bölgenin gelecekteki turizm stratejilerine ışık tutarak ilgili sorunlara önerilerde bulunmuştur.

Aslan ve Menteş'in (2022) çalışmasında, Şeytan Deresi'nin yerel halk için taşıdığı kültürel, geleneksel ve sembolik anlamlar perspektifinden tartışılmaktadır. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı ile Balkan Yarımadası'ndaki kaybedilen topraklardan, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Sırbistan, Bosna-Hersek, Makedonya, Arnavutluk gibi bölgelerden gelen göçmenler Kırklareli ve çevresine yerleşmiştir. Kırklareli'nde, Antik dönemden Osmanlı dönemine kadar uzanan önemli tarihi ve kültürel hafıza mekanları arasında Hızırbey Külliyesi, Askeri Tabyalar, çeşmeler, Cedit Ali Paşa Camii ve Köprüsü, Fatih Demir Dökümhanesi, Tümülüsler, Dolmenler, Sokullu Külliyesi, Zindan Baba Türbesi, Pehlivan köy İlçesi İstasyon Binası, Akarca Köprüsü, Pınarhisar Kalesi,

Küçük Ayasofya Kilisesi, Vize Kalesi, Kıyıköy Aya Nikola Manastırı ve Kıyıköy Kalesi gibi önemli kültürel ve tarihi yapılar bulunmaktadır.

Araştırma, Şeytan Deresi'nin halk arasında bir hafıza yeri olarak nasıl algılandığını ve yerel efsanelerle, anlatılarla nasıl ilişkilendirildiğini incelemektedir. Bölgedeki sosyal dinamikler ve toplumsal pazarların bileşenleri, bu mekânın zenginliğini vurgulamaktadır. Çalışma, Şeytan Deresi'nin doğal güzelliklerinin yanı sıra, yerel kültürdeki yerini ve halkın bu mekânla olan iletişimini ele almaktadır.

Sonuç olarak, Şeytan Deresi'nin sadece bir doğal alan değil, aynı zamanda yerel toplulukların kimliklerini, değerlerini ve kültürel miraslarını şekillendiren önemli bir hafıza yeri olduğu vurgulanmaktadır. Mekân, yerel halkın toplumsal belleklerini canlı tutmalarına ve kültürel pratiklerini sürdürmelerine yardımcı olmaktadır. Araştırma, Şeytan Deresi gibi mekânların kültürel hafızası ve toplumsal bağlar içindeki rolünü öne çıkararak, bu tür mekânların korunmasının ve gelecek nesillere aktarılmasının önemine dikkat çekmektedir.

Tuna ve Kurnaz'ın (2022) çalışması ise Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ illerinin gastronomi değerlerini dijital platformlarda nasıl tanıttığını ve yerel mutfak kültürünün görünürlüğünü araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışma, bölgedeki gastronomik zenginliklerin dijital medya aracılığıyla tanıtılmasının büyük bir fırsat sunduğunu ortaya koymaktadır. Kırklareli'nin gastronomik mirası, yerel mutfak kültürünü temsil eden web siteleri ve dijital içeriklerle daha geniş kitlelere ulaştırılabilir. Araştırma, dijital içerik üretimi ve etkileşimin arttıkça, bu değerlerin daha fazla kişiye ulaşabileceğini göstermekte ve bölgenin gastronomik potansiyelinin korunması ve geliştirilmesi için dijital stratejilerin önemini vurgulamaktadır.

Kırklareli mutfağı, özellikle Bulgar ve Boşnak göçlerinin etkisiyle şekillenmiştir. Zengin et ve süt ürünleri kullanımıyla karakterize edilen bu mutfak kültürü, bölgenin gastronomik zenginliklerini ortaya koymaktadır. Kırklareli'nin coğrafi işaretli dört ürünü arasında Hardaliye, Kırklareli beyaz peyniri, Kırklareli kıvırcık kuzusu ve Kırklareli meşe balı yer almaktadır. Hardaliye, bölgeye özgü üzümlerden yapılır ve şıra üzerine hardal eklenerek yapılan alkolsüz içecek hem yerel halk hem de turistler tarafından tercih edilmektedir. Kırklareli beyaz peyniri, yüksek kaliteli sütlerden yapılır ve bölgedeki geleneksel peynir üretim yöntemlerinin bir örneğidir. Kırklareli kıvırcık kuzusu, bölgenin hayvancılık faaliyetlerinin simgelerindendir ve etinin lezzeti, bölgenin mutfak kültürüne katkı sağlamaktadır. Kırklareli meşe balı ise, zengin orman ekosisteminin bir ürünü olup, doğal ve organik yapısıyla dikkat çekmektedir.

Nevruz kutlamaları, Kırklareli'nin kültürel mirasının önemli bir parçasıdır ve baharın gelişi olarak büyük coşkuyla kutlanır. Mart ayında yapılan etkinliklerde, özellikle "çomat" adı verilen geleneksel bir yemek pişirilir. Bu yemek, et ve sebzelerin harmanlanmasıyla oluşturulan lezzetli bir yemektir ve yerel halk tarafından büyük bir özenle hazırlanır. Ayrıca, Nevruz'a özgü kışlık hazırlıklar da yapılır; hardaliye, yufka, sucuk, turşu ve salça gibi ürünler hazırlanarak geleneksel mutfak kültürünün sürdürülebilirliği sağlanır. Bu ürünler, kış boyunca tüketilmek üzere saklanır ve kutlamalar sırasında yenir. Bu mevsimsel döngüler, Kırklareli'nin gastronomik kültürünün doğayla iç içe şekillendiğini gösterir.

Kırklareli'nin kültürel etkinlikleri, gastronomi ile birleşerek zenginleşir. Kırklareli Uluslararası Hardaliye Festivali, bu geleneksel içeceği tanıtarak, bölgenin gastronomik kimliğini hem yerel halk hem de turistler için daha geniş bir kitleye ulaştırır. Bu tür festivaller, yerel halkın mutfak kültürünü tanıtmak için etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Kırklareli'nin geleneksel yemekleri ve içecekleri, bölgenin gastronomik kimliğini korurken aynı zamanda bölgesel turizme de katkı sağlar. Tuna ve Kurnaz'ın (2022) araştırması, bu yerel değerlerin dijital platformlar üzerinden daha etkin tanıtılması gerektiğini vurgulamaktadır.

İnce'nin (2017) çalışması, Kırklareli ili ve ilçelerindeki inanç turizmi potansiyelini değerlendirmiştir. Çeşitli dini ve kültürel yapılar, Kırklareli'deki önemli inanç turizmi alanları arasında yer almaktadır. Bu yapılar, bölgenin kültürel zenginliğini ve tarihi mirasını yansıtarak, turistlerin ilgisini çekmektedir.

Yalım'ın (2017) çalışması ise Kırklareli'nin Vize ilçesinin Cittaslow hareketi çerçevesinde nasıl bir kent markası haline geldiğini ele almaktadır. Cittaslow, yerel kültürel değerlerle birleşerek sürdürülebilir bir yaşam tarzını teşvik eder ve küçük yerleşim yerlerinin küresel düzeyde tanınmasına olanak sağlar. Vize'nin bu harekete katılımıyla yerel kimliği korunmuş ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik adımlar atılmıştır. Vize, Cittaslow hareketiyle kendini markalaştırarak hem yerel hem de küresel düzeyde tanınan bir kent haline gelmiştir. Bu süreçte, yerel halkın katılımı ve kent iletişimi stratejileri, Vize'nin sosyal ve ekonomik gelişimini desteklemiştir.

Sonuç ve Öneriler

Kırklareli'nin sosyo-kültürel yapısı, Trakya'nın kırsal ve yarı kırsal özellikleriyle şekillenen zengin tarihî birikim ve halk kültürü unsurlarıyla bütünleşmiş güçlü bir kültürel kimlik ortaya koymaktadır. Halk inanışları, el sanatları, halk müziği ve dansları gibi kültürel pratikler, bölgenin toplumsal belleğini canlı tutan ve kültürel sürekliliği sağlayan temel unsurlar arasında yer almaktadır. Cin ve nazara karşı geliştirilen koruyucu ritüeller, dualar ve muskalarla şekillenen inanç sistemi; geleneksel şifacılar olarak bilinen "ocakçıların" sağlık ve ruhsal dengeyi korumaya yönelik uygulamalarıyla birleşerek halk arasında yaygınlık kazanmıştır. Özellikle doğum ve çocukla ilgili nazardan korunma ritüelleri, geçiş dönemlerinin sembolik anlamını güçlendiren kültürel miras unsurları olarak dikkat çekmektedir.

El sanatları bağlamında dokuma, kilim, oya yapımı ve çeyiz hazırlama gibi geleneksel el işçiliği, özellikle kadınlar arasında kuşaktan kuşağa aktarılan estetik ve kültürel değerler taşımaktadır. Halk müziği ve dansları, Pesna ve Guslarılık gibi yerel türlerle öne çıkarken; Karşılama ve Hora gibi danslar düğünler ve şenlikler aracılığıyla toplumsal dayanışmayı pekiştiren ritüel alanlar oluşturmaktadır. Yerel mutfakta öne çıkan hardaliye, tarhana çorbası ve pıt pıt böreği gibi ürünler, bölgenin tarımsal yapısını ve coğrafi özelliklerini yansıtan kültürel göstergeler niteliğindedir. Hıdrellez ve Karagöz Kültür ve Sanat Festivali gibi kültürel etkinlikler ise folklorik ritüellerin güncel toplumsal birlikteliklerle yeniden üretildiği önemli platformlar olarak değerlendirilebilir. Geleneksel kıyafetler, özellikle düğün ve özel günlerde değerini

koruyarak Kırklareli'nin estetik zenginliğini yansıtmakta; gelin alayı gibi ritüeller bu kültürel mirasın yaşatılmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Kırklareli'nin zengin kültürel mirasının korunması, tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için çok yönlü ve bütüncül stratejilerin benimsenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda sözlü tarih çalışmaları yoluyla halk inanışları, geçiş dönemi ritüelleri ve el sanatlarının kayıt altına alınması, kültürel mirasın bilimsel temellerle desteklenmesine katkı sağlayacaktır. Özellikle yaşlı bireylerle yapılacak görüşmeler, gelin alayı ve Hidrellez gibi ritüellerin zaman içerisindeki dönüşümünü ortaya koyarak kültürel sürekliliğin belgelenmesine olanak tanıyacaktır. Yerel mutfak ürünleri, el sanatları ve halk müziği gibi unsurların korunması ve yaygınlaştırılması amacıyla kültürel festivallerin kapsamı genişletilmeli; dijital platformlarda arşivleme ve belgeleme çalışmaları yapılmalıdır.

Kırklareli'nin doğal güzellikleri ve kültürel değerleri, ekoturizm ve kültürel turizm bağlamında değerlendirilerek Şeytan Deresi ve Hızır Baba Türbesi gibi alanlarda rehberli turlar ve tematik etkinlikler düzenlenebilir. Hardaliye gibi geleneksel ürünlerin modern restoranlarda sunulması ve halk oyunlarının festivallerde çağdaş organizasyonlarla bütünleştirilmesi, kültürel mirasın güncel yaşamla uyumlu hâle getirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu süreç, Safranbolu'daki geleneksel mimari restorasyonları ya da Konya'daki sema gösterilerinin turizme entegre edilmesi gibi örneklerden ilham alınarak zenginleştirilebilir.

Akademik düzeyde ise halk ritüelleri, el sanatları ve halk müziği üzerine yapılacak bilimsel araştırmalar ve lisansüstü tez çalışmalarının teşvik edilmesi önem taşımaktadır. Üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler arasında geliştirilecek iş birliği projeleri, kültürel mirasın korunmasına ve sürdürülebilir biçimde tanıtılmasına katkı sunacaktır. Bu çalışmalar, Kırklareli'nin kültürel değerlerini ulusal ve uluslararası platformlarda görünür kılmak için önemli adımlar niteliğindedir.

Öncelikle, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras yaklaşımı doğrultusunda, Kırklareli'ne özgü ritüellerin, inanışların ve geleneksel pratiklerin sistemli biçimde belgelenmesi ve arşivlenmesi gerekmektedir. Bu sürecin yalnızca envanter oluşturma amacıyla değil, ritüellerin toplumsal işlevlerini ve güncel dönüşümlerini ortaya koyacak şekilde yürütülmesi, kültürel sürekliliğin sağlanması açısından önemlidir.

Yerel yönetimler düzeyinde, geçiş dönemi ritüellerinin kültürel miras ve turizm politikalarıyla bütünleştirilmesi önerilmektedir. Belediyeler ve il özel idareleri, Hidrellez, geleneksel düğün pratikleri ve yerel mutfak kültürü gibi unsurları kapsayan tematik festivaller düzenleyerek bu ritüellerin görünürlüğünü artırabilir. Bu festivallerin yalnızca tanıtım amaçlı değil, yerel halkın aktif katılımını sağlayan kültürel aktarım alanları olarak kurgulanması, kültürün metalaşmasının önüne geçilmesi açısından önem taşımaktadır.

Eğitim politikaları bağlamında, Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içinde, Kırklareli'ne özgü halk kültürü unsurlarının yerel seçmeli dersler, halkbilimi kulüpleri ve proje tabanlı öğrenme etkinlikleri aracılığıyla öğrencilere aktarılması önerilmektedir. Dokuma, oya yapımı, halk oyunları, Pesna ve Guslarilik gibi sözlü ve müzikal gelenekler, uygulamalı atölyeler yoluyla genç kuşaklarla buluşturulabilir. Bu yaklaşım,

kültürel mirasın soyut bir bilgi alanı olmaktan çıkarılarak deneyim temelli öğrenme sürecine dönüştürülmesini sağlayacaktır.

Üniversiteler açısından ise halkbilimi, sosyoloji, turizm ve kültürel çalışmalar bölümleri arasında disiplinler arası iş birlikleri teşvik edilmelidir. Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak yürütülecek saha araştırmaları hem akademik bilgi üretimini destekleyecek hem de yerel kültürel politikaların bilimsel temellere dayandırılmasına katkı sunacaktır. Bu bağlamda, lisansüstü tezlerin ve araştırma projelerinin yerel kültürel miras temaları etrafında yönlendirilmesi, sürdürülebilir akademik üretim açısından önemlidir.

Son olarak, Kırklareli'nin kültürel değerleri yavaş şehir (Cittaslow) ve yerel gastronomi hareketleri ile ilişkilendirilerek, kültür odaklı kalkınma politikalarının bir parçası hâline getirilebilir. Yerel ürünlerin, ritüellerle ilişkilendirilmiş anlatılar eşliğinde sunulması; kültürel mirasın çağdaş yaşamla uyumlu, sürdürülebilir ve kapsayıcı biçimde yaşatılmasına katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle araştırma, geçiş dönemi ritüellerine ilişkin literatüre betimleyici değil, yorumlayıcı ve işlev odaklı bir katkı sunmaktadır.

Kaynakça

- Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Ders Notları. <https://ddp.anadolu.edu.tr/#/home> (E.T. 15.12.2024)
- Akseki, A. H. (1341). Ahlak Dersleri, Öğüt Matbaası, Ankara
- Alay, O. (2019). Balkan ve Trakya coğrafyasında köklü bir halk kültürü varlığı: Guslarılık (halk şairliği) ve Pesna (halk ezgisi), *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12, 25, 21-30.
- Aslan, F. & Menteş, Y. (2019, Kasım 6-8 Kasım), Bir Hafıza Mekanı Örneği: Kırklareli İli Şeytan Deresi, 7. Uluslararası Peyzaj Mimarlığı Kongresi, 146-158.
- Aydın, O. (2018). Türkiye'nin sihhî ictimai coğrafyası'na göre Anadolu'da gelenek, inanç ve kültür üzerine bir değerlendirme, *Bilig*, 86, 86-114.
- Aykent, C. (2020) Doğu Trakya bölgesi halk müziğinde ritim kalıplarına dair bir inceleme, *Erdem*, 79, 41-62.
- Aysal, N. & Dinçer, H. (2020). Türkiye'nin sihhî ve içtimai coğrafyası raporlarına göre: Kırklareli, *Mavi Atlas*, 8, 2, 235-255.
- Balaç, İ. & Altun, S. (2016). 1945-1947 yılları arasında köy enstitülerince çıkarılan dergilerin analizi, *Başkent Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 132-145.
- Bayram, B. (2014). Çuvaşlar arasında halk kültürü temelinde yeni bir kimlik inşası ve Suvarlar. *Tehlikedeki Diller Dergisi*, 3,3, 258-273.
- Çevik, M. (2015). Türkiye'de folklor dergiciliğinden bir kesit: "Anadolu Folkloru Dergisi". *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 113-131.
- Cidan, A. (2019). Türkiye'nin Sıhhi-i İctimai Coğrafyası 1925 (1341) Kırkkilise (Kırklareli) Vilayeti Günümüz Türkçesi. Kırklareli Belediyesi Kültür Yayınları.
- Dinçer, M. (2021). 1925 Yılında Kırklareli. İksad Yayınevi.
- Doğaner, M. S. (2017). Türkiye Kıyı Bölgeleri. İstanbul Üniversitesi.
- Doğruöz, T. (2011). Kırklareli tarihine ışık tutacak bir eser: Türkiye'nin sihhî-i içtimai coğrafyası Kırklareli vilayeti. *History Studies*, 3(1), 275-284.
- Durbilmez, B. (2007). Kırım Türk halk anlatılarında sayı simgeciliği, *Millî Folklor*, 76, 177-190.
- Durbilmez, B. (2008). Nahçıvan Türk halk inanışlarında mitolojik sayılar, *Turkish Studies*, 340-353.
- Dursunkaya, A. R. (1948). Kırklareli Vilayetini Tarih, Coğrafya, Kültür ve Eski Eserleri Yönünden Tetkik 1. Cilt. Kırklareli: Yeşilyurt Basımevi.
- Eröz S. S., Özgürel G. & Yılmaz, N. (2017). Kültürel Mirasın Aktarılmasında Kültür Evlerinin Rolü: Kırklareli Örneği, *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, (126), 126 -141.
- Hamdi, A. (1925). Türkiye'nin Sıhhi ve İctimai Coğrafyası: Kırklareli Vilayeti, Kağıtçılık ve Matbaacılık Anonim Şirketi 1341 (1925).
- Tekir, S. (2019). Sihhiye ve Muavenet-İ İctimaiye Vekâleti'nin kuruluşu ve erken Cumhuriyet dönemindeki faaliyetleri (1920-1930). *Belgi Dergisi*, 1301-1326.
- Işıктаş, M. (2006). Kırklareli Milli Eğitim Müdürlüğü Dergisi, 1 (1) 10.
- İnce Y. (2017). İnanç Turizmi Potansiyeli Açısından Kırklareli İl ve İlçelerinin değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırklareli Üniversitesi.
- Kalafat Y. & Ulutin, H. (2015). Karşılaştırmalı Gacal-Gerlova-Çıtak-Tozluk Türkleri halk inançları, *Kültür Evreni*, 26, 32-49.
- Karaçam, N. (1995). Efsaneden Gerçeğe Kırklareli. Kırklareli: Özyılmaz Matbaası.

- Kiper, T., Uzun, O., Ateş, O., & Akbaş, C. (2022). Sosyo-Kültürel kimlik değerlerinin ekoturizm gelişim bölgelerinin belirlenmesindeki rolü: Kırklareli-Kofçaz İlçesi Örneği. Kent Akademisi, 15, 3, 1145-1165.
- Kırklareli Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü. (2005). Kırklareli Rehberi, Kadıköy Matbaası, İstanbul.
- Koşay, H. Z. (1966). Maddi halk kültürü araştırmaları binicilik, nakil araçları ve müzesi. Türk Etnografya Dergisi, (59), 33-46.
- Kurtulmuş, Z. (2010). Kırklareli Folklorundan (Halk Kültürü) Örnekler. Kırklareli: Kırklareli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Morgül, Ş. (2014). Kırklareli ilinde eko turizm olanakları. Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges), 4, 4, 27-38.
- Öden, U. M. (2013). Kırklareli ili ve çevresindeki inanç merkezleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ön, G. (2017). Kırklareli ili tuğ dantelleri ve yeni tasarımlar, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Plumwood, V. (2006). The Concept of a Cultural Landscape, Ethics&The Environment, 11, 2 116-150.
- Sarıkaya, M. (2005). Nevruza bağlı takvimle ilgili kavram, deyim ve terimler, Karadeniz Araştırmaları Balkan, Kafkas, Doğu Avrupa ve Anadolu İncelemeleri Dergisi, 5, 61-87.
- Schimmel, A. (2000). Sayıların Gizemi, 2. baskı, Kabalcı yayınevi.
- Sızan, E. (2016). Kırklareli'de Boşnak Halk Kültürü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (2017), Osmanlı Yer Adları 1, 462.
- Tuna, T. & Kurnaz, A. (2022). Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ illerinin gastronomi değerlerinin yerel web sitelerinin değerlendirilmesi, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24, 52-64.
- Uysal, M. & Arat, Y. (2014). Türk halk kültürünün yerel mimari mirası "arı serenleri", Millî Folklor, 26, 102, 154-167.
- Yalım, F. (2017). Yavaş Şehir (Cittaslow) hareketi ekseninde kent markalaşması ve kent iletişimi: Kırklareli" Vize" yavaş şehir örneği, Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 6, 2, 1-28.
- Yaman, S. (2022). Kırklareli-Kızılıcdere köyü Bulgaristan Bektaşî göçmenlerinde gelin başlığı geleneği: Kocabaş. Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür Sanat Mimarlık Dergisi, 5 (Özel Sayı 3), 355-383.
- Yıldız, D. (2024). Geleneksel Türk oylarının günümüz moda algısındaki çağdaş yorumu, Folklor Akademi Dergisi, 7,1, 237-255.
- Yıldız, O. (2020). Kırklareli ili Kofçaz ilçesi amucalarının inanç ve uygulamaları üzerine bir inceleme [Yüksek Lisans Tezi Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü] YÖK Tez Merkezi.
- Yılmaz, Y. & Konyar, B. (2014). Kırklareli'nde 2013 yılında doğan çocuklara verilen adların özellikleri, RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 1, 1-20.